

hadis okudu. Kendisinden de İmam Buhârî, Müslim, Ebû Dâvûd, İbn Mâce, İbn Huzeyme gibi muhaddisler hadis rivayet etti. Oğlu Ca'fer b. Ahmed de talebelerinden. Yine onun talebelerinden olan Ebû Hâtîm er-Râzî, "zamanın imamı" diye övdüğü hocasının sika* ve sadûk* bir muhaddis olduğunu söyler. Diğer talebeleri İmam Nesâî ile Dârekutnî de aynı görüşe katılırlar. Hâkim en-Nîsâbü'rî, bir hocasından naklen, "Yaşadığı asırda Abdullah b. Mübârek ne ise kendi devrine göre Ahmed b. Sinân da odur" dediğini anlatır. Rivayet ettiği hadislerden biri Buhârî'nin *Şahîh*'inde, diğerleri ise Müslim'in *Şahîh*'i ile Ebû Dâvûd ve İbn Mâce'nin sünenlerinde ve Nesâî'nin *es-Sünenü'l-kübrâ*'sında yer almıştır. Kaynaklarda onun, râvilere göre tertip edilmiş bir *müsned**'inden söz edilmekle beraber, bu eserin günümüze kadar gelip gelmediği henüz bilinmemektedir.

Ahmed b. Sinân'dan nakledilen sözlerden biri şudur: "Her bid'atçı muhadislere düşmandır, bid'at illetine yakalanan kimsenin kalbinden hadis zevki çekip alınmıştır". Kaynaklarda vefat tarihi için 250, 254, 256, 258 ve 259 yılları yer almaktadır. Zehebî (*el-İber*, I, 370), Safedî (*el-Vâfi*, VI, 407), İbn Kesîr (*el-Bidâye*, XI, 31) ve İbnü'l-İmâd (*Şezerât*, II, 137) 258 yılında vefat ettiğini söylemekte, İbn Hacer ise bu ihtilâfların istinsah hatasından meydana geldiğini, doğrusunun 259 yılı olduğunu belirtmektedir (bk. *Tehzîbü't-Tehzîb*, I, 34).

BİBLİYOGRAFYA :

el-Cerh ve't-ta'dil, II, 53; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, Beyrut 1403-1405/1983-85, I, 322-323; Zehebî, *Tezkiretü'l-huffâz*, II, 521; a.mlf., *A'lâmü'n-nübelâ*, XII, 244-246; a.mlf., *el-İber*, I, 370; Safedî, *el-Vâfi*, VI, 407; Sübkî, *Tabakât*, II, 5-6; İbn Kesîr, *el-Bidâye*, XI, 31; İbn Hacer, *Tehzîbü't-Tehzîb*, I, 34-35; Hazrecî, *Hulâşatü Tehzîb*, s. 6-7; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, II, 137.

M. YAŞAR KANDEMİR

AHMED SÜHEYLÎ

(bk. SÜHEYLÎ, Ahmed).

AHMED-i SÜHREVERDÎ

(احمد سهروردی)

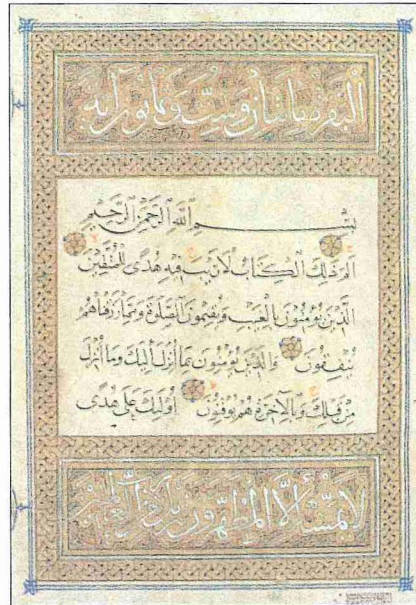
XIII. yüzyılda yaşayan

"üstâdân-ı sitte"den İranlı hattat.

Yazdığı eserlerdeki imzalarından öğrenildiğine göre tam adı Ahmed b. Yahyâ b. Muhammed b. Ömer b. Muhammed es-Sühreverdî'dir. Şeyhzâde laka-

bıyla da anılan Ahmed, nisbesinden anlaşıldığına göre İran'ın Sühreverd şehri-ndendir. Fezâilî ve Beyânî, tarihini belirtmeden Bağdat'ta doğduğunu kaydetmektedirler. Bilinen eserleri üzerindeki 697-728 (1297-1328) tarihleriyle diğer bazı kayıtlardan anlaşıldığına göre, XIII. yüzyılın ikinci yarısı ile XIV. yüzyılın birinci yarısında Bağdat'ta yaşamıştır. Yâkût el-Müsta'simî'nin (ö. 1298) *aklâm-ı sitte**'yi öğrettiği "üstâdân-ı sitte"nin önde gelen altı talebesinden biridir. Aklâm-ı sittenin her birinde mahir olmakla birlikte bilhassa nesih ve celî hatları mükemmel bir surette yazardı. Bu sebeple Bağdat'taki binaların birçoğunun hatlarını onun yazdığı rivayet edilmektedir. Bunlar arasında Bağdat Camii'nin teziinî iç yazılarında olan Kehf sûresi bilhassa zikre değer bir eserdir. Ayrıca, yazdığı mushaf ve cüzlerle çeşitli *murakka**'ları Türkiye, İran ve Bağdat kütüphanelerinde bulunmaktadır. 718 (1318) tarihli mushafı Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'nde (nr. 486), 705 (1305-1306) tarihinde yazılıp tezhip edilmiş Kur'an cüzü ile Sultan Hüseyin Mirza ve Şah Tahmasb murakka'lariyla diğer bazı murakka'larda yer alan yazıları Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir (Emanet Hazinesi, nr. 249). 728'de (1328) istinsah ettiği bir *Nehcü'l-belâğa* nüsha-

Ahmed-i Sühreverdî'nin nesih hatıyla yazdığı Kur'an-ı Kerim'den Bakara sûresinin ilk âyetleri (Türk ve İslâm Eserleri Müzesi Ktp., nr. 486)

sı Kütüphanê-i Saltanatı'da, 706 (1306-1307) tarihinde yazdığı Kur'an-ı Kerim'den dört cüz ise Tahran'da Müze-i İrân-ı Bâstân'da bulunmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA :

Âlî, *Menâkıb-ı Hünerverân*, s. 18, 19, 23; *Gülzâr-ı Savâb*, s. 46; Suyolcuza'de, *Devhatü'l-küttâb*, s. 9; Müstakimzâde, *Tuhfe*, s. 93-94; Habîb, *Hat ve Hattâtân*, İstanbul 1305, s. 55; Beyânî, *Hoşnûvîsân*, IV, 1024-1026; Kâdî Ahmed Kummî, *Gülîstân-ı Hüner* (nşr. A. S. Hânsârî), Tahran 1352 hş., s. 21; Habîbullah Fezâilî, *Atlas-ı Hâş*, İsfahan 1362 hş., s. 203, 317; A. Schimmel, *Calligraphy and Islamic Culture*, New York 1984, s. 22, 71; Y. Hamid Safadî, *Calligraphie Islamique*, London 1978, s. 25-71.

MUSTAFA UZUN

AHMED ŞAH DÜRRÂNÎ

(احمد شاه درانی)

(ö. 1187/1773)

Afganistan Devleti'nin kurucusu
(1747-1773).

1722'de doğdu. XVII. yüzyılın sonlarına doğru Herat civarına gelip yerleşen ve 1731'de İran Şahı Nâdir'in idaresine giren Abdâlî kabilesinin reisi Muhammed Zaman Han'ın oğludur. 1737'de Kandehar'ı zapteden Nâdir Şah, o sıralarda Galzaylar'ın elinde esir bulunan

Ahmed-i Sühreverdî'nin muhakkak hatıyla yazdığı Kur'an-ı Kerim'den Yûsuf sûresinin bir sayfası (TSMK, Emanet Hazinesi, nr. 249)

